

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות.....	6.49
חצות היום והלילה.....	12.36
עלות השחר.....	4.04
נץ החמה.....	5.42
סוף זמן קרי"ש.....	8.20 - ב
סוף זמן תפילה.....	10.17
שקיעת החמה.....	7.26
מוצאי שבת.....	8.42

פיקד אבות פיקד

דמותה לתמר

גליון סמ"ד - שנה ו' - אמור תשס"ט

יורל ע"י

התאחדות אברכים "יואל משה" ד'סאטמאר

נתיסד ע"י כ"ק מרן רבינו קו"ק
בנשיאות כ"ק מרן רבני שליט"א
בעז"ה יושביו תובב"א

מגיד תעלומה

המבול התחיל לירד ביום ל"ג בעומר

מנהג ישראל להיות יורים בקשת ביום זה, כי במבול כתוב (בראשית ז, יא) בחודש השני בשבעה עשר לחודש ביום הזה נבקעו מעינות וגו', ולדעת הוזה"ק (רע"ב פ' פנחס) שכתב 'ותח' התיבה בחודש השביעי' דא תשרי, נמצא לפי חשבון הוזה"ק אשר חודש השני הוא אייר, וז"ש 'בחודש השני בשבעה עשר לחודש', והנה איתא שם בפירוש"י עה"פ 'יהי הגשם על הארץ ארבעים יום' (פסוק יב) דאין יום ראשון מן המנין לפי שאין לילו עמו ע"ש, נמצא דהמנין מתחיל ב"ח לחודש, ולדעת הוזה"ק התחיל ב"ח לחודש אייר שהוא ל"ג בעומר, והקשת הוא לאות שלא יהיה עוד מבול (שם ט' ג') לכן ביום הזה שהוא הלילא דרשב"י, ולפי חיבורו הוזה"ק יוצא שהמבול התחילה בו ביום, על כן יורו המורים בקשת על האות שלא יהיה עוד מבול, והוא נכון מאוד.

(אורה ושומחה, להרה"ק רבי אברהם שמוחה מבארצוב, זצ"ל, אות ט"ו)

הורדת המן בל"ג בעומר

לפי מה דאיתא במדרש שמיום שכלה החררה שהוציאו ממצרים הלכו ג' ימים בלא לחם, ואחר כך ירד המן, אם כן ה' הורדת המן ביום ל"ג בעומר, וראייה לעשות לזה זכר טוב.

(ועיין מס' שבת דף פ"ב) (חתם סופר)

במדבר ספרו ספירה ליציאת מצרים

צריך ביאור איך ספרו ספירת עומר במדבר הלא לא יכלו לומר "היום יום כך וכך לעומר" שהרי לא הקריבו בעת צאתם ממצרים. ונראה שספרו היום כך וכך ליציאת מצרים.

(מנחת ציון, ליום א' פ' שמני)

כל הברואים מוכרחים לספור ספיה"ע

שמעתי מאבי שפ"א אמר היהודי הק' מפארשיסחא ז"ל לזקניו מהר"ש ועוד שני ריעיו מתלמידיו המפורסמים, שכל הברואים מוכרחים לספור בימי הספירה בלשונות מספר הימים, אף עכו"ם, והיה לפלא בעיניהם, ולקחו במכוון גוי אחד לביתו והיה עמו כל מעל"ע, ושמעו כל מה שידבר וסיפר להם מעשה שהיה לו עם בהמה שמכר בעד סכום דוקטין וסכום הזוהבים, ושמעו מהגוי מספר מהספירה של אותה היום.

(צבי לצדיק)

כח הנגינה נחלשת בימי הספירה

כל בעלי הנגינה מחמת שהם בעולם הנשמה הם שמחים תמיד ומדברים תמיד בדברי בדיח, וכל עת יכולים לנגן, אף שאין רוצים הנגינה מרחשת בשפתותיהם, רק בשלש שבועות ובספירה נסתלק מהם רק בדוחק.

(אמרי פנחס, קאריץ, שער תורת האדם אות קפ"ד)

מילי מעלייתא

גמ"ח עם היתומים הקטנים של הכהנים

להזהיר גדולים על הקטנים. כי הכהנים שאין להם נחלה ואחזה, וכשמת אחד ומניח יתומים קטנים שאינם יכולים לחזור בגרנות אחר תרומה, ולא לעבוד עבודה לאכול לחם אלקיהם (עי' קדושין נג, א"כ מאין יבא עזרם, ע"כ אמר להזהיר הגדולים אשר הותר להם לעסוק במת מצוה ובקרובים מטעם גמ"ח עם המתים, הזהירים גם על הקטנים, בני אותם המתים לגמול עמהם ג"כ חסד, להשגיח עליהם ולגדלם לתורה ועבודה.

לזכור את השבת כל ימי חייו

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ד' תמיד. והמפ' דקדקו על כפל הלשון, וכי כי קודם שנברא האדם נשמתו היא למעלה במנוחה העליונה ושם היא בבחי' ש"ק, וכמו"כ לאחר פטירתו מזה העולם חוזר אל המנוחה לג"ע ושם היא ג"כ בחי' שבת, ומי ששומר שני שבתות אלו הוא תמיד כל ימי חייו בתשובה ומקיים שוית ד' לנגדי תמיד, וזהו ביום השבת ביום השבת יערכנו אם זוכר ומקשר עצמו בשתי שבתות אלו לפני ד' תמיד אזי בודאי הוא נגד ד' תמיד, וז"ש התנא דע מאין באת ולאן אתה הולך וגו', שיעלה תמיד בזכרוננו מאין הוא בא, מקור מחשבתו מן בחי' שבת, ולאן אתה הולך אח"כ לזכות לבוא למנוחה שלימה לג"ע העליון לחיות בנועם ד' שהיא בחי' שבת, וממילא אין אתה בא לידי עבירה, כי תמיד כל ימי חייו בתשובה וצדקת ד' עשה. וזה"פ באו"ל (שפת קיה) המשמר שבת כהלכתו אפי' חטא כדור אגוש מוחלין לו, ר"ל אם שומר שבת כהלכתו שמעריך ומקשר עצמו בשתי שבתות אלו, אפי' ע"ז כאגוש מוחלין לו, שע"ז הוא מקיים שוית ד' לנגדי תמיד ועושה תשובה ומתחטט על העבר, ומתורץ בזה ק' הט"ז (או"ח סי' רמ"ב) שע"י שמירת שבת היינו בזכרוננו בשתי שבתות ממילא כל ימי חייו בתשובה. תפארת שמואל

שבט דן היו חוץ לענן

ושם אמו שולמית בת דברי למטה דן. נראה לבאר מה בא הכתוב לומר בייחוסו זה, דהנה נאמר כאן ויניחיהו במשמר לפרש להם על פי ד' ופרש"י שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו ולכן נאמר לפרש להם ע"ש, וקשה למה לא ידעו אם חייב מיתה ע"י הענן אם יפלוט אותו, וכיוצ"ב גבי בנות מדין שכתוב והוקע אותם לה' נגד השמש ואיתא במדרש ע"י הענן שהיה פולטן והיו יודעים שהוא במיתה. ולישב זה אמר הכתוב ויחוסו למטה דן וכבר פי' בעה"ש בפ' בהעלותך דשבט דן היה הענן פולטם לפי שפסל מיכה עמהם, ולכן זה המגוף לא ידעו בו אם הוא במיתה שהרי בלא"ה כבר נפלט חוץ לענן עם כל שבט דן. אור יקרות

מענינא דינמא

ע"י שמדליקין אורות לכבוד רשב"י יורד עלינו אור רוחני מן השמים

נ"ל בטעם הדבר שמדליקין ישראל נרות ומאורות ביום ל"ג בעומר, בהקדם מה שכתב בבני יששכר (אות ג) שזהו לכבוד נשמות רשב"י שהוא נקרא (זוהר אמור ק) בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, ע"ש. וכוונתו נראה, שהוא להורות על אור השפעת נשמות התנא האלקי בעל הילולא המתגלה עלינו ביום הזה מדי שנה בשנה. אמנם הדבר צריך ביאור מה לנו קרוצי חומר להוסיף מועצמינו הדלקת נרות ומאורות מושלנו בעולם השפל הזה, אחרי שנשמות בגבאי מרומים גבחו בשיבה של מעלה, ואינו צריך לכבודינו. אכן מצינו דוגמא לזה בבית המקדש כאש המזבח, דק"ל (ימות נא), אף על פי שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, והדבר תמוה כיון שהאש יורדת ממיילא מן השמים, על מה ולמה אנו צריכין לטרוח ולקט עצים ולהצית בהן אור מן ההדיוט. וביאר השל"ה הקדוש (פ' תצוה תורה אור) כי ידוע דביקות הקב"ה בנו ואנחנו בו, ואנחנו גורמים הדביקות הגדול שיהיה לו עמו, מכת התעוררות מלמטה אז מתעורר השפע הרבה מלמעלה. ומטעם זה אף על פי שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, כי בהבאת אש מלמטה מעורר האש הרוחני למעלה, עכד"ק.

ומעתה י"ל כי מטעם זה אנו מרבין בנרות ומאורות ביום הזה לכבוד התנא האלקי, כדי לעשות כזה אתערותא ללתא בהבאת אש של הדיוט מלמטה, ובה יתעורר האש הרוחני מלמעלה הוא אור של התנא האלקי רשב"י, ויושפע עלינו ביום הזה השפעת טובות לרב עלינו ועל כל בית ישראל, ועל ידי שאנו מדליקין אש מן ההדיוט יורד אש מן השמים אור רוחני במאור התורה, אור הנגלה ואור הנסתר כפי בחינתו של התנא האלקי בנגלה ונסתר, גם נשפע עלינו אש של התלהבות דקדושה להלהיב לבבות ישראל לאבינו שבשמים. כי כל מה שאנו זוכים לניצוץ הקדוש המתעורר בקרב לבבינו ונשמתינו ללמוד ולהתפלל הכל הוא בכחו ובזכותו של התנא האלקי רשב"י, אשר לכל ישראל האי"ר בעבר ובהווה והדליק בנו אור שלהבתיה אור של תורה אור של יריש להבת שלכת, ובזכותו של התנא נתלה כל לבב איש הישראלי לאבינו שבשמים לעשות מצוה בהתלהבות אש, וכל זה אנו פועלין במה שאנו מדליקין אש למטה ונזה מתעורר אש למעלה.

כ"ק מרן רבני שליט"א

סדר הלימוד לפר' בה"ב - מסכת חגיגה

יום	א	ב	ג	ד	ה	ו	שבת
דף	ה: :	ט: :	ט: :	י: :	י: :		הזרה

הוחבא בתוך מערה

מניסתו של רשב"י למערה * מקום המערה * סדר השבת במערה

בזמן רשב"י בתקופת הרומאים ובראשם הקיסר אנדרינוס רדפו את היהודים בכל מקום שהיו, רדיפות אלו נמשכו מאז חורבן הבית ועד לתקופת רשב"י, ובמיוחד רצו לגזור על היהודים המרת הדת (עיין מעילה י"ז), ודור זה היה נקרא במאמרי חז"ל "דורו של שמד", אך לאחמ"כ כשעלה על קיסרות רומי המלך אנטונינוס פיאוס, הוקל מעט עול הרדיפות, אמנם על רשב"י נמשכו הרדיפות מצד הרומאים.

במאמרינו דלהלן נתאר הרדיפות שעבר רשב"י אשר מפני זה היה מוכרח להיכנס אל תוך המערה, ומענין לענין נעתיק דברי חז"ל המפוזרים אודות מקום המערה, ואילן החרובין שנצמח שם, ואיך קיים בה רשב"י את מצוות התורה.

כן מוצאים אנו בספר חבת ירושלים (מאמר רנו צדיקים, אות י"ט) שמערת הרשב"י נמצא בכפר לובקעייא, והוא הוא מדברא דלוד, וזה לשונו: למערב מירון כשתי שעות יש כפר אחד נקרא "בעדזאן" והעולם אומרים כי זה הוא בית שאן, וכבר מילתא אמורא במאמר גולת תחתיות היכן בית שאן שרוי, עיי"ש. והנה למערב בעדזאן כשתי שעות יש כפר אחד נקרא "ליבקעייא", וכתב במסעות ארץ ישראל כפר לובקעייא יש בו המערה שנטמן בה רשב"י ובנו י"ג שנה וכו', והנראה שהיה אז מדבר כמ"ש בזהר חדש (פר כי תבא) רשב"י אזל וערק למדברא דלוד ואגניו בחד מערתא וכו'. ואולי היה נקרא ע"ש לוד הגם כי רחוק מהם כשני ימים ויותר.

מקום המערה בכפר פקיעין

אולם בקהלת רבה (פרק י ח) מובא הנוסחא על מקום המערה שנטמן בה רשב"י: "במערתא דפקע".

ובכתבי רבינו חיים וויטאל זלה"ה (באוה"מ בראשית דף י"א) מובא בזה"ל: "ואיטמר י"ג שנים בחד מערתא דפקיעין" עכ"ל.

וליישב הדברים כותב בספר חבת ירושלים (מאמר רנו צדיקים אות כ' בהערת) וז"ל: ואני חושב שבזוודא היה נמצא בכת"ר על ע' של "דפקע" כעין נקודת ר"ת, וכוונתו פקיעין, כמו שאנו קוראין זאת פקיעין, ובלשון ערבי נקרא כפר זה בשם "אל-פקע" כידוע וכו', ואין סתירה ממש"כ מערתא דלוד, וממש"כ פקיעין, יכול להיות כי קודם שרשב"י ובנו הקדושים ישבו שם היתה שמה מדבר שוממה, וראוהו "מדברא דלוד", ואח"כ כשיצאו רשב"י ובנו מהמערה שם, ונשאר שמה המעיין ונעשה שמה מהמדבר ישבו וקראוהו כפר "פקיעין", ע"כ מתוך הספר חבת ירושלים.

נשתרבו טעות בשם הכפר

בספר אהבת ציון מזכיר להכפר הנזכר (לובקעייא) בשם פקיעין: ויש קורין אותו כן וחושבין כי זה פקיעין הנזכר בגמרא, ולא מצינו שנטמן רשב"י ובנו בפקיעין בשגם שהיה אז ישוב שישב שם רבי יהושע, כמובא בכ"פ (פ' י"ב).

ובחבת ירושלים (מאמר מבשרת ציון אות ל"ח) כותב ג"כ בשם כ"פ שכתב עפ"י הגמרא שפקיעין שרוי בין לוד ויבנה, וכן כתב בעל מפה אחד, א"כ נראה שמפני היות אות ב' ואות פ' ממוצא אחד נשתרבו זה השם בחסר ויתיר.

מקום המערה הוא בכפר פקיעין שע"י לוד

בספר "עדן ציון" (מקומות הקדושים שבארץ, אות ל"ז) מבאר כל הענין בטו"ט ומוכיח שע"כ צ"ל שמערת הרשב"י לא היתה בכפר פקיעין הסמוך למירון אלא הסמוך ללוד, וז"ל: בזהר חדש פ' תבא המובא בריש תיקוני זרז איתא למדברא דלוד, וצ"ע מדוע היה נקרא כן, ואילו נאמר דרשב"י נטמן בפקיעין האמיתי שהוא בין יבנה ללוד (עיין זוה"ק ויקרא ט"ז) וע"כ נקרא המערה במ"ד קהלת מערתא דפקע, והרי המעשה דרשב"י דיבר סרה על מלכות הרשעה מוכח בשבת שם שהיה בכרם ביבנה, וא"כ קרוב הדבר שלא ברח כ"כ רחוק מיבנה לגליל סמוך למירון, רק נטמן במדברא דלוד כדאיתא בתיקוני זרז, ומפני שבטעות נשתרבו להכפר הזה שהיא סמוך למירון השם פקיעין ע"כ נצמח גם זה הטעות שרשב"י נטמן שם.

וגם מזה שהמערה אינה מחזקת רק שני אנשים בדוחק והוא כמו נקרת הצור, מוכח שלא זו היא המערה שנטמן רשב"י ור"א בנו, שהרי בגמ' שבת שם מוכח שהיה מערה עמוקה ורחבה שהיו מפשטין את בגדיהם וישבו בחול עד צווארם, וגם הלא ר"א היה בעל בשר ג' כדאיתא בבא מציעא (דף ס"ד).

וכן מוכח בגמ' יבמות (דף ס"ב) דתלמידי ר"ע האחרונים ר"מ וכו' ור"ש שהם העמידו תורה ישבו אז

איתא בגמ' שבת (דף ל"ג ע"ב): ואמאי קרו לה (לרבי יהודה ברבי אילעאי) ראש המדברים בכל מקום, דיתבי (שישבו) רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ויתבי יהודה בן גרים גבייהו, פתח רבי יהודה ואמר כמה נאים מעשיהם של אומה זו, תקנו שווקים תקנו גשרים תקנו מרחצאות, רבי יוסי שתק, נענה רשב"י ואמר, כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקים להושיב בהם זונות, מרחצאות לעדן בהם, גשרים ליטול מהם מכס, הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם (לתלמידיו או לאביו ואמו, ולא להשמיען למלכות ונשמעו על ידו למלכות רש"י) ונשמעו למלכות, אמרו יהודה שעילה (שישב מעשיט) יתעלה (להיות ראש המדברים) יוסי ששתק יגלה לציפורי, שמעון שגינה יהרג, אזל הוא ובריה טשו ביה מדרשא (הלך רשב"י ובנו והתחבאו בתוך ביהמ"ד) כל יומא הוות מייתי להו דביתיהו (כל יום היתה אשתו מביאה לביהמ"ד) ריפתא וכוזא דמיא וכרכי (להם וכד מים ואכלו), כי תקיף גזירתא (כאשר הגזירה התחזקה) אמר ליה לבריה (אמר רשב"י לבנו) נשים דעתן קלה עליהן, דילמא מצערי לה ומגליא לן (שמה המלכות תצער את אשתו ותגלה שהוא מסתתר בביהמ"ד, אזלו טשו במערתא (הלכו והתחבאו במערה), איתרחיש ניסא איברי להו חרובא (התרחש גם ונבאר להם חרובים לאכול) ועינא דמיא (מעין מים לשתיה), והוו משלחי מנייהו (הפשיטו בגדיהם) והוו יתבי עד צווארייהו בחלא (ישם בחול עד הצוואר), כולי יומא גרסי (כל היום עסקו בתורה), בעידן צלויי (בזמן התפילה) לבש מיכסי ומצלע (הלבישו בגדיהם והתפללו) והדר משלחי מנייהו כי היכי דלא לבלו (אחר התפילה הורידו בגדיהם כדי שלא יתבלו).

איתבו תריסר שני במערתא (ישבו י"ב שנים במערה) אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא (בא אליהו הנביא ונעמד בפתח המערה כפחוץ) אמר, מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה (מי יודע לבר יוחי שהקיסר מת והגזירה נבטלה), נפקו (יצאו) חזו אינשי דקא כרבי וזרעו (ראו אנשים שחורשין וזורעין) אמר (רשב"י) מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, כל מקום שנתנין עיניהם מיד נשרף, יצתה בת קול ואמרה להם להחרים עולמם יצאתם, חזרו למערתכם.

הדור אזול (חזרו ונכנסו), איתבו תריסר ירחי שנתא (וישם י"ב חודש) אמרי משפט רשעים בגינהם י"ב חודש (וכיון שעכבר ישכנו י"ב חודש אפשר לצאת) יצתה בת קול ואמרה צאו ממערתכם, נפקו (יצאו) כל היכא דהוה מחי ר"בי אלעזר (כל מקום שרא היה מדיק) הוי מסי רבי שמעון (היה רש מרסא), אמר לו בני דני לעולם אני ואתה (שנעסוק בתורה רש"י).

בהדי פניא דמעלי שבתא (בערש לפנות ערב) חזו ההוא סבא (ראו זקן) דהוה נקיט תרי מדאני אסא (שמחזיק בידיו ב' תבילות הדסים להרחי) ורהטי (ורף) בין השמשות, אמרו ליה הני למה לך (בשביל מה זה), אמר להו (הזקן) לכבוד שבת, ותסגי לך בחד (והרי דך לא אחד, השיבם) חד כנגד זכור וחד כנגד שמור, אמר ליה (רשב"י) לבריה חזי כמה חביבין מצות על ישראל, יתיב דעתייהו (נתיישב דעתם).

בכמה מקומות מוצאים אנו סיפור זה בשינויים מגירסת הבבלי, ועיין בבראשית רבה (פ' ע"ט ו) ובירושלמי שביעית (פ"ט ה"א), וכן במדרשי אגדה והמעייין יבחר.

זמן בריאת המערה

כתב בספר "ביאור השיר בר יוחאי" (דף ל"ג) בשם האריז"ל: "היא היא המערה שנבראת בערב שבת בין השמשות (פסחים ר"ד ע"א)",

מקום המערה בכפר לובקעייא

בגמ' מס' שבת הנ"ל (דף ל"א) איתא הגירסא "אזלו טשו במערתא" ולא נזכר שם המערה ומקום המערה, וכן בבראשית רבה לא נזכר שם המקום, רק הגירסא הוא "הוו טמירין במערתא י"ג שנה".

ובזהר חדש (פר כי תבא) המובא בריש תיקוני זרז, הנוסחא "דערקו למדברא דלוד".

ובספר מסעות ארץ ישראל [משנת רפ"ב] מובא: לבוקיע, הוא כפר שיש בו המערה שנטמן בה רשב"י ובנו י"ג שנה כנזכר בפרק במה מדליקין, ועדיין המעיין שם, אפס האילן של חרובים איננו, עכ"ל.

Cong. Yetev Lev
D'Satmar
JERUSALEM

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
קהל ירושלים ז"ב

רחוקים מן - רחוקים יתמידים - ת"א - תל אביב - יפו - ירושלים - יבנה - יבנה - יבנה

מודעה רבא לאורייתא

ביקרא דאורייתא תנו בזה להודיע
לכל קהל אנשי שדחיו

שאי"ה בשב"ק זו פר' אמור

יירוש

הגה"צ דומ"ץ דקהלתנו של"מ"א

שיעור בפרקי אבות

ורדת הכנה ליום ל"ג בעומר

בשעה 6.30 אחה"צ

בבית מדרשו "בית משה"

שמעון ויהי נפשכם

ביקרא דאורייתא

הנהלת הקהילה

בארץ יהודה לא בגליל, שהרי נקראים שם רבותינו שבדרום, (ותלמידיו האשונים שמתו ר"ל היו מלגבת עד אנטיוכיה, גבת היא בגליל, וע"כ נקברו סמוך לסבריא), וגליל היא בצפונה של ארץ ישראל כידוע.

שם קנית הודך והדרך

בזה"ק מצינו שבמערות זו עמדו משה רבינו ואליהו הנביא זל"ט, וכה כותב בספר "כחור דרשב"י" (דף ו' ע"ב): שכן מצאתי כתוב (במפתח הספיה להרר דוד בנו של רבי יהודה החסיד ז"ל בדף ג') כתב זל"ט, מה שכתב בזה"ק שהקב"ה הסכים על ידו דרשב"י, דעביד ליה ניסא במערת משה ואליהו ז"ל תליסר שנין בחורבא ועינא דמאי ועסק בתורה הוא ובריה, עיי"ש.

וכן מצינו בשם האריז"ל שהיא היא המערה שעמדו בה משה רבינו ואליהו הנביא זל"ט, ומסיק האריז"ל שכמו שמשה רבינו ואליהו הנביא זל"ט השיגו שמה במערה הקדושה השגות גדולות ומראות אלקית כן רשב"י הקדוש ובנו הר"א השיגו שמה השגות ומדריגות גבוהות, (א"ה) יש לציין שדבר פלא הוא מפני שמשה רבינו לא נכנס לארץ ישראל (וע"ע).

אליהו מתגלה גם עתה במערת הרשב"י

דבר נפלא ביותר כותב הרב המהר"ל מפראג ז"ל בספרו נצח ישראל פכ"ה זל"ט: דע כי אין ספק כי יש מקומות בעולם מיוחדים לדבר קדושה אלקית ביותר, ובפרט המערה שהיה רשב"י הקדוש נטמן ראוי לזה, ואין ספק שהיה נגלה אליהו להקדוש רשב"י כמה פעמים במערה, והיה גלוי של אליהו נמצא בשכבר גם עתה נגלה שם אליהו.

קדושת האילן

אודות אילן החורבים שנצמח בתוך המערה מוצאים אנו דבר נפלא שגם הנכרים נוהגים בה קדושה, וזה לשון ספר אהבת ציון (משנת תקכ"ה): ובפקיעין יש שם יהודים, חמישים בעלי בתים עובדי שדות וכרמים, ונקראים פלחין, (תרגום עבד - פלח), ופקיעין מלאה כל טוב, ארץ לא תחסר כל בה, עינות מים יוצאים בבקעה ובה. ושם אילן החורבין של רשב"י, הוא זקן ואינו עושה פירות, והנכרים נוהגין בו קדושה, ואם נפסח ענף מן האילן אין לוקחין אותו לשום תשמיש, אף לתבערת יקוד אש אין הנחין ממנו. וסיפר לי ר' ראובן מסאטנוב, שכל כך הוא גדול, שעל צמרת האילן שהיא ראש האילן, יושב שם עם כמה אנשים ולמדו שם זרז בחבורה, עכ"ל.

אילן החורבים מזמן רשב"י כבר לא קיים

ובספר עדן ציון (שם) אחרי שמביא דברי האהבת ציון, כותב: בעת אהבת ציון שהיה בשנת תקכ"ה כתב שיש שם ה אילן החורבין של רשב"י והוא זקן ואינו עושה פירות וכו' אבל המסעות ארץ ישראל שהיה בשנת רפ"ב כתב שמאז נתגדל שם אילן אחר.

ומוסיף העדן ציון לתאר את הכפר פקיעין זל"ט: בזמן האהבת ציון היה שם חמישים יהודים בע"ב ובזמן החיבת ירושלים רק עשרים בע"ב, וגם כעת נמצא שם ישוב קטן מיהודים ספרדים עובדי אדמה ועניים המה ברוחניות וגשמיות, ובכל ימי הקיץ נוסעים לשם כמה יהודים מצפת ת"ו וטבריא להבראת הגוף מפני האויר הצח והמים היפים והחלב לרוב, ופירות שמנים ומתוקים הנמצא שם, ולדאבנו לא נודמן לי להיות במקום הקדוש והעתיק הלוה, ושמעת מספרים שהמערה אינה מחזקת רק שני אנשים בדוחק והיא כמו נקרת הצור והיא אצל הכפר מעט למעלה בהר ג' של אבנים, והמקום מאוים, ולמטה משם מעט מעין מים טובים ומקלח בחוק באמצע הכפר והבתים מזה ומזה, ע"כ.

בשב"ק אכלו ר"ש ור"א תמרים

כתוב במדרש תלפיות עף חרוב זל"ט: כתב לי החכם השלם הר"ר יעקב פארא"ג נר"ו ששמע מהר"ר יוסף ביאוש שקיבל ממוה"ד ירונת גאלאנטי ז"ל ששמע מפי קדוש מדבר מוה"ר משה גאלאנטי זצ"ל שקיבל מהזקנים שקבל איש מפי איש עד רשב"י זל"ה שאילן החורבים שהיה לרשב"י במערה, כל ערב שבת היה נהפך האילן לאילן של תמרים.

א"ה (הוא הגה"ק רבי אליהו הכהן מאזמיר זצ"ל, בעל שבת מוסר) מצאתי במדרש רבה על מגילת אסתר על פסוק 'ממתיים ידך ה'" (תהלים יז, יד) רשב"י ורבי אלעזר בנו כשהיו במערה היו אוכלין חרובין ותמרים.

מהיכן היה להם במערה יין לקידוש ולד' כוסות, ומצות לפסח

דבר פלא איתא בספר שפתי צדיק להגה"ק מפילץ זי"ע וזל"ק מה דאיתא שלא היה להם במערה רק חרובין ומים (שבת ל"ג) א"כ במה אמרו קידוש היום אולי מפני שרשב"י היה מתלמידי רבי עקיבא, ורבי עקיבא סובר במשנה (ברסות פ"ו מ"ח) אפילו אכל שלק והוא מזון מבקר שלוש ברכות (בבבא מצ"א) שזו היא סעודתו ע"כ ז"ל שרשאין לקדש על החרובין כמו שמקדשין על הפת, ומסתם היה בחרובים שלהם כל הטעמים כמו במן ועל מה היו ישראל מקדשין בהיותם במדבר מסתם על כוס מן וכיוצא שיהיה בו טעם יין, כי יין ממש לא היה להם רק לצורך נסכים הביאו ממקום עין גדי כמבואר בתרגום שיר השירים, ע"פ (א' י"ד) בכרמי עין גדי.

ובספר האשל (מסכת ר' אות ט"ו) כתב זל"ט: ותמיה לי מה עשו בשבת הלא היו צריכים להם יין לקידוש, ועכ"פ פת היו צריכים לקדש על השבת, וכן בפסח היו צריכים למצות ויין לארבע כוסות, וצ"ע ואפ"ל דאליהו הנביא זל"ט הביא להם פת ויין בעת שהיו צריכין כיון דאליהו אתי לגבייהו ב' פעמים בכל יום כמו שאמרו ז"ל בתקונים.

ובהגדה של פסח צמח מנחם להרה"ק רבי אהרן מנחם מנדל מראדומין זי"ע כותב שהמלאכים היו מביאים לו מצות ויין ע"ד נס, שהרי רשב"י היה במדרגת אדם הראשון קודם החטא, וכמו שנראה מהזה"ק וכתבי האר"י ז"ל שהמלאכים היו צולין לו בשר ומסננין לו יין, ולפי"ז אפשר לומר דהיו מקיימין המצות האלו של מצות בפסח ויין לקידוש בגשמיות ג"כ.

במה קיימו סעודות שב"ק במערה

שאלה, מה שאמר רשב"י באיזרא (רפ"ח ע"ב) כל ימי לא בטילטא תלת סעודות דשבתא, והלא היה במערה י"ג שנה ומאכלו חרובין בלבד (שבת ג' ע"ב) וסעודת שבת צריכה פת ואין אומר לא בטילטא ועוד אכילת מצה בליל פסח ושאר דברים הצריכים פת איך קיים.

תשובה: באותם הימים שהיה נחבא במערה היה אנוס מסכנת מות מהקיסר, ואז הוא פטור משלש סעודות ומאכילת מצה ומרור בליל פסח ומסוכה ומולול וכיוצא, בכל אותן המצוות דלא היה אפשר לו לקיימם באותן הימים לא נחשב ע"ז ביטול, ולא יקרא עליהם שם 'ביטול' וכמו שאמרו שבת הותרה גבי חולה שיש בו סכנה, דאין המלאכות שעושים לו נחשבים חילול, דאין כאן שום חילול כלל אלא חשוב דבר המותר, ולכן אע"ג דאמר כל ימי לא בטילטא אין אותם הימים בכלל, מאחר דהוא פטור בהן מכל המצוות, שאי אפשר לו למצוא אותם שם, ודמו אותם הימים לימים שהיה קטן בן שנה ושנתיים ושלוש או ארבע דודאי לא היה מקיים ג' סעודות, ואין אומר כל ימי אלא הכוונה לימים שהיה חייב בהן, וכל אותם הימים שהיה במערה, שאין מצוי לו פת ומצה וסוכה ולולב, אין חייב בכל אלה, ולכן אין העדרם נחשב בכלל ביטול, ולא אמר כל ימי לא בטילטא אלא הזמן שיושב בביתו שחל עליו חיוב ג' סעודות זה פשוט.

ודע כי השואל היה לו להקשות בזה הלשון מהיאה דכל ערב פסח בשבת, דאי אפשר לקיים סעודה שלישית בפת, אך דבר זה מפורש יוצא בדברי הזהר פר' אמור דף צ"א ע"א דאר"ש מיומי אשתדלמא דלא בטילטא סעודתא דשבת אפילו אינון יומא דאשתכח ביה וכו' א"ד אבא הכי הוה עביד ר"ש בזמנא דאשתלק סעודתא דשבתא הוא יום י"ד ניסן דחל בשבת וכמו שכתב בדף צ"ד ע"ב מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה והוא אמר הא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי עכ"ל וכתב ב'מקדש מלך' זל"ט דלא בטילטא סעודתא דשבת פירוש כדמפרש רבי אבא דסמוך שהיה קורא במעשה מרכבה ועולה במקום סעודת שבת וכו', עיי"ש, ובספר 'אהבת ה' בביאור האידרא זוטא כתב, וז"ל אמר ר"ש העדותי עלי כל הצדיקים שבאו לכאן מגן עדן, שכל ימי לא בטלתי ג' סעודות, והיינו שאפילו אם יהיה ער"פ בשבת אני מתעסק ביחודי אלקות ובדורשי מעשה מרכבה, ואני אומר זה במקום סעודה שלישית, עכ"ל, ובדאי בזמן שהיה במערה היה לומד סודות עליונים בעת של סעודות לצאת בהם ידי חובתם ג' סעודות, וכן בזמן חיוב אכילת מצה ולולב וכיוצא היה לומד סודות שלהם והיה מקיים אותם ע"י מחשבתו הטהורה ועלו בידו אלו כמעשה ממש, כיון דאנוס הוא (שרית רב פאליס) תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדנינו, אדונינו בר יוחאי.

Cong. Yetev Lev
D'Satmar
JERUSALEM

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
קהל ירושלים תשנ"א

20 YONASAT • JERUSALEM • POB. 8788 • ת.ד. 8788 • ישיבת ישיבת חסידי סאטמאר

נשי ואחכנשו להילולא דבר יוחאי
הגנו להודיע בזה לכל קהל א"ש הע"י
שביליל ל"ג בעומר יתקיים א"ה

מעמד ההדלקה
לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

ע"י בני התלמוד תורה ברח" הושיע
ברקודין של מצוה בתופים ובמחולות כמנהג חסידים ואנשי טעשה

והיה מחנך קדוש! מפני גדי הצניעות יעמדו הנשים אך ורק ברח' הושיע פינת רח' יחזקאל

תיכף אחר ההדלקה יתקיים סעודת הילולא רבתי
בראשות הגה"צ דומ"ץ דקהילתנו שליט"א שיטא מדברותי מענינא דיומא

ובכן הגנו להודיע בזה
שא"ה נתאסף כל קהלא קדישא בנערינו ובזקנינו
ביום ל"ג בעומר
לתפילת שחרית ברוב עם

בראשות הגה"צ הדומ"ץ שליט"א
בשעה 8.00 בדיוק

לאחר תפילת שחרית יתקיים מסיבת לחיים ומעמדי החאלאקה

ובדאי הוא רשב"י לסמן עליו בשעת הדחק להתברך בכל משאלות לבנו לטובה ובכל מייל דמיטב אמן

